

Catalunya Artística

Any I * Barcelona 15 Novembre 1900 * Núm. 23

UNA ESTRELLA

Redacció y Administració:
Raurich, 20, pral.

Mirant las germanas

La Caritat y els toros

Al veurer aquest altre dia en una de las cantonadas de Barcelona un cartell en el que s' hi llegia que 's reobriria de nou la plassa de toros vella, no poguí menos de sentir un esgarrifament en tot el meu cós, provingut, sens dubte, de l' impresió que 'm causá no el veurer que s' anava á obrir l' altra plassa de toros, no, sino per llegir en el cartell que la *corrida* 's feya á benefici de la Casa de Caritat. ¿Cóm?—vá-reig dir entre mi—tots els que vegin aquest anunci podrán dir que 'ls que anirán á toros contribuirán al bé del pròxim, es dir á la Caritat. Donchs que consti als que d' aquesta manera pensan, que no 's pot tenir per cert aquest principi, desde 'l moment en que per fer un acte bó se 'n fá un de dolent, fent derivá d' aquest acte dolent, l' acte bó. Els que assisteixen á la plassa en diada tal, hi van no més per l' impuls de divertir-se, no per l' impuls de la Caritat. Aixó 's podria provar si cuan anés á tocar l' hora pera comensar s' els hi digués que la *corrida* no 's pot fer per tal ó cual causa; allavors sentirían els crits y soroll que faria aquella turba pera que se 'ls hi *tornés el ral*, encare que l' empresa 'ls hi digués que lo que han depositat á la caixa, era pera *fer Caritat* y per lo tant encare que la *corrida* no 's verificués la Caritat se faria de la mateixa manera, poguent d' aquest modo contribuir més á la beneficencia, pe 'l motiu de que existirían mes *fondos*. Sembla que ningú s' hi conformaria y 'ls banchs aviat anirían á parar al mitj del *redondel*. ¿Donchs una Caritat feta ab altres fins que 'ls de prodigarla pot tenir estima? De cap manera; la que molt s' hauria d' apreciar es la de aquell que, en lloch de anar á la plassa de toros,

anés á visitar una familia necessitada y en ella hi deixés els 5 ó 6 rals que li hauria costat la *corrida*; aquesta Caritat, encare que *pobre* seria més *rica* devant de Deu y dels homes que no la que fan per medi dels toros, ja que en la primera s' hi veuria 'l bon cor y l' interés en bé del pròxim, mentres que en la segona s' hi veu l' egoisme, perque 'ls que d' aquesta manera la fan venen á sentar aquell principi de que «ningú fa rés per rés.»

Podria dirse en contra d' aixó que la Caritat feta de la segona manera, ó siga per medi dels toros, 's pot tenir ab molt apreci, ja que si 's recaudan 100 á 200 pessetas y aquestas están destinadas en bé del pròxim, *algo es algo*; pero aquesta Caritat, com que no está basada ab principis morals deixa d' esser tal Caritat, y que no té per fonaments principis morals, se veu, desde 'l moment que reconeix per origen els toros y 'ls toros sempre han sigut combatuts per anar contra la civilisació, per esser una costum degradosa.

Jo no m' hauria atrevit á dir tot lo que precedeix, si no hagués sentit las paraulas que segueixen: «Els que combaten tant els toros are tindrán que callar perque per fer Caritat s' han de valner dels toros» venint á dir ab aixó que la Caritat y 'ls toros se prestan mútuo auxili; lo que no deixa d' esser una gran equivocació tota vegada que la Caritat es la mateixa lley moral, mentres que 'l toros, com he dit avans, portan en sas festas costúms degradosas.

Prou per avuy y que 'm dispensin els que aquesta *corrida* organisaren; sentint de tot cor que trihessin aqueixa diversió cuan n' hi ha d' altres que, á més de produhir potser un total aproximat, elevan l' esperit y educan el poble.

UN ESTUDIANT DE DRET.

(Novembre de 1900.)

L' estiuet de Sant Martí

I.

Jove com era y hermosa
no estava poch ufanosa
ab son fill la pobre Ció;
pel carrer solia trèurel,
y donaba bo de véurel
tan ros, tan bell, tan grassó.

Malvinatje si tindria
cuatre mesos y l' havia
ja ab juguinas marejat;
¡qu' es florit l' amor de mare
pel primer fill, cuan encare
cap glassada l' ha tocat!

Res d' estrany, donchs, qu' escayenta
l' ensenyés per tot, contenta,
si era tant y tant polit;
res d' estrany si las vehinas,
d' aquells ulls, d' aquellas ninas,
envejota n' han sentit.

—¡Com s' hi estufa! fá una vella;
que porti, li sembla á n' ella,
la Custódia de la Séu.—

—Sembla, diuhen las comares,
que no n' han parit las mares
de fills rossos com el séu.—

Y envejotgs van y venen
pel vehinat, mentres convenen
en que 'l nin es bell al fi.
—¿Cuan lo calsas?—Penso ferho
á entrada d' hivern; espero
l' estiuet de Sant Martí.—

—Deurás posarli capota;
oh, y avuy que tot se nota...
no faltaba mes! es clá!...
—Y vestit ab valoneta,
y llassets á la mitjeta...
¡quin goig, quin goig que 't farà!—

Y mentre aixis la marejan
á preguntas, las que envejan
l' alegría qu' ella sent,
l' infant vers ellas se gira
y sospirant se las mira...
se las mira tristement!

II.

—¿Sabs la Ció? fa una vehina
á un' altra, ja no camina
pel carré ab el cap tan alt.
—Aquet mati jo l' he vista
tota sola, tota trista...—
Es que te 'l fillet malalt!

Ella pensava calsarlo

per Sant Martí, y enterrarlo
potsé es lo que haurá de fer;
aquestas fortas maluras
s' emportan las criaturas
com fruyta cap al terror.

Aixis, pensantho, sospira
prop del bressol y s' el mira
esllanguit la pobre Ció;
com blaheix y 's desespera...
si ella fos la primavera
per dar vida á aquella fló!

Tan joyosa que n' estava!
tant que tothom li alabava
aquell seu pobre fillet!
sembla que, si malalteja,
li hage mal-mirat l' enveja...
¡quina conquista haurá fet!

Del que diuhen las vehinas
que també hi son com espinas
per ferirla mes al cor,
no 'n sent res la pobre mare
mentres escalda la cara
del seu fill ab el seu plor.

Be prova de revifar-lo
á petóns, mes, al cridar-lo,
si ell la veu ja no la sent...
com una aucella ferida
va deixant calor y vida
d' accident en accident.

Vingué la nit. S' ensopia
l' infant; las mans li estrenyia
la pobre Ció ¡quin sofrí!
y mentres son fill finava
que trist per ella arribava
l' estiuet de Sant Martí.

A. BORI Y FONTESTA.

¿De que serveix que jo vulgui
dissimular el doló
si en els ulls y en el semblant
porto escrita la passió?

J. LABRANYA ORIOL

La Viuda

I

La llum blanca y entelada d'aquell dematí de Tardor, ja amanyagava la grogor viva de las olivardas floridas que clapejavan aquella vinya deixada, de ceps negrosos, ab quatre pámpols torrats en els serments prims y vincladissos. La casa payral de la Mari, clarejava, entre 'ls munyóchs de fullas dels eucaliptus del voltant, prenent un aspecte solitari y trist. Sos balcóns y finestras encare estavan tancaadas; dels arbres del jardí se despenjavan las primeras fullas qu' estelejant anavan á trobar aquella vinya arrasarrantse als peus de las olivardas; y de la teulada, ab alguna que altra nota trista, fugían els derrers pardals que hi havían fet nit.

Tot el mohiment del día avans, las anadas y vingudas del senyor rector, el senyor metje, y dels vehins coneguts, s' havían acabat; are, tot reflectava calma, semblava una casa morta, voltada d' una plana també morta, ab vistas á unas cuantas teuladas del poble quiet que á sos peus negrejava entre clapas verdas dels arbres no desfullats.

II.

La Dalmira estava desconsolada. Li semblava impossible tanta desgracia. ¡Si 'l trobava á faltar á 'n en Carlos, l' home més bó per ella, aquell en qui havia posat tota l' estimació, ja de petita, cuan encara 'l vestit li curtejava; cuan sentia á l' espatlla el pés lleugerissim de sos cabells rossos desfets en pluja d' or.

—¿Per que m' hi casat?—devia pensar, barrejant els recorts enlluernadors del passat ab els recorts tristos del present.

¿Qu' hi fet per' ser tan desgraciada? ¿per que s' ha fós el goig cuan tot just comensava á fruirlo?....

Y no comprenent sa infelicitat, devia malehir la vida; el día que fitá 'ls ulls en aquell home, ja mort, als pochos días de casarse.

Aquella nit, no va poguer rompre 'l son. Tot lo del día avans, l' enterro, aquella professó de gent desconeguda; la vermelló tremolosa dels ciris qu' havían illuminat la sala del mort, tot aixó, va férseli present produhint dintre son cós, una febre lenta y perfidiosa.

El llit el trobava ample; li semblava que per sos abrigalls, á ratxas hi passés un fret viu, que la feya estremir y tremolar á l' hora. Y vora seu, trobava buydor... y un cóxi fresch, molt fresch que palpantlo podia amanyagar suaument sense perill de despertar com á nits enrera á n' en Carlos, en las que sense volguer ab sas mans finas y calentonas li esflorava poch á poch la cara, escoltant el seu respir, fins que despertant éll fonían sas ilusíons y esperansas en un abrás fort y llarch..... mentres els galls se davan el bon día desde las casas y la nègror del cel s' esvahia aclarida per las primeras llums matinals.

¡No tornaría, no, á gosar com aquells días!.... Tindria que consolar-se d' aquí endevant á enterrarlos ab resignació, vivint ab el recórt d' aquell amor, cual fruyt, temps á venir Deu li faria veure entre trasports d' alegría y tristesa á la vegada.

¡Quin cop més fort per ella el día que fós mare;

aquell en que sentís el primer crit de vida del tendre petitó al fitarli 'ls ulls per primera volta!

III

Al aixecarse la Mari del llit, encare se sentían las derreras y claras campanadas que senyalavan la missa primera. La quietut d' aquella sala tébia l' esperverava mentres depressa se vestia darrera 'ls vidres entelats y humits de sos finestrals ab persianas verdas, alsadas, ab llencas de llum blanca y esmortuhida. Sos ulls vermellosos de tants plors al mirar els coxíns del llit li feyan veure tota la grandór de sa desgracia. ¡Ja no la goytava en Carlos com en aquellas matinadas alegras y sorollosas; ja no sentia dels seus llavis aquellas paraulas dolsas..... íntimas, que ningú escoltava mes qu' élls, ditas allí ab tota llibertat, sense la vergonya que havia trencat tants enrahonaments cuan avans de casarse l' un ab l' altre tot just s' apuntavan la descripció descolorida de sos sentiments, encara no esclatats com en aquells días curtíssims... de soletat desitjada... d' impresíons fondas y desconegudas..... ¡Si l' anyorava aquella ratxa de goig tan rápidament passada!

¡Que li pesaria l' encantament d' aquella vida.... en la que hi havia posat totas sas forsas!

IV.

Al sortir de casa seva lo primer que va fer la Mari fou anar á missa.

Pei camí que portava al poble hi negrejaván las derreras donas que anavan á cumplir el sagrat precepte. La llum del sol que s' alsava feya brillar las gotas de la rosada que havia mullat las herbas. Y la Mari vestida de negre, ab el cap baix, semblava entregada al rès d' una oració matinal, mentres baixava aquell camí per la cinta torrada del marge que 'l resseguia; un marge humit, per hont s' hi abocavan els espigalls grochs de las olivardas que clapejavan la vinya que voltava la casa payral de la pobra viuda; aquella vinya mitj morta, descuydada, ab serments prims y vincladissos.... ab quatre pámpols malalts.... y vermellosos.

¡Anava á pregar pel mort!...

LEOPOLD NEGRE Y BOBA.

SONET.

De amor infortunat un pensament,
me causa al mateix temps dol y ventura;
y si oblidar intento, se 'm figura
que vaig sofrint al cor mes fer torment.

Y á sa influencia, en tant, el meu cor sent
barreja de consol y desventura,
sonrich inconscient en ma amargura
y ploro ab viu dolor en mon content.

¡Terrible confusió de l' ayma mia
esclava del recort que l' atormenta
en eix gran laberinto del amor!

¿Ahont buscar la pau, si al fer ma via
no puch sortir del pas que se 'm presenta
sens traspasar la tanca del dolor!...

J. D' ARGILA Y FONT.

SITGES.—ERMITA DE LA TRINITAT

UN DÍA Á LA TRINITAT ⁽¹⁾

Al despuntar el día ens estavam sentats á *La Punta* de nostra hermosa Ribera, allí entremixt d' aquellas rocas que besan l' aygua contemplant l' entrada de la marinada que fa blavejá 'l mar ab tornassols com si á dins de l' aygua hi hagués esmeraldas y or fos ab visas de mareperla; la fresca 'ns amorosía la cara ab fregadís suau com seda, que ben segú Deu nos la enviava per' aconhortarnos ab l' aleteig dels serafins de la seva gloria... Las barcas se gronxavan ab reposat desmay, las onadas anavan y venían entretenintse calsant y descalsant nostra platxa, y 's respiravan olors tan salabrosas que devían eixir dels jardins que 'l mar té amagats dessota l' aygua.

(1) L' ermita de la Trinitat cau al Est de Sitges, al cim de la montanya, que avansant envers la mar forma la punta de la Ferrosa. S' hi puja per un camí en zic-zac que surt de la carretera de las Costas de Garraf, en el revolt de la Trinitat, ó be també per altre, obert novament desde 'l fons de Valcarca. La situació de l' ermita es admirable, y espléndit el cop de vista. Aquesta ermita es molt antiga, tota vegada que en un document del any 1375 consta que ja hi havia ermitants, y l' haverse trobat en aquells indrets una creu ab la imatge de la Trinitat fou la causa que se li erigís aquesta ermita. L' actual capella es moderna en sa major part, puig á últims del sigle passat s' ensolsí la teulada, y alashoras se reconstruhí, engrandintla al mateix temps. Durant aquets darrers anys s' hi han fet importants melloras qu' enriqueixen molt l' edifici y actualment s' hi está construhint una carretera que podrá conduirhi ab carruatje cuantas personas se vulguín recrear á n aquellas alturas.

A las sis del dematí ja 'ns trobàrem reunits en aquellas magestuosas escalas els companys de *fati-gas*: un floret de jovent que dava gust veure. Després de fer la *mañana*, empenguérem marxa cap á la pintoresca ermita de la Santíssima Trinitat, passant per Sant Sebastiá, pels Molins, pel detrás del Mas d' en Puig, fins arribar al cap-de-munt d' aquella montanya que 'ls resplandents raigs del sol comensavan á il-luminar... La farigola escampava sa flayre que 's barrejava ab la del romani, y las ginestas, destacant sobre la verdor de las matas sa groguenca flor, semblavan enticuelas boscanas... Pujárem aquells turons de ca la Forn acompanyats per las poéticas cansóns d' amor que 'ls aucellets cantavan desde son niu com si volguéssin saludar als caminants d' aquells entorns.

¡Quina matinada més hermosa! El sol brillava ab tot esplendor; l' oreig era frésch y 'l cel blau sens, un núvol; las flors de la montanya escorrian la rosada de la nit, y 'l cotoliu s' enlayrava refilant á gran altura... Caminant sempre per camins de zic-zac, saludats per la brisa del mar y la flayre perfumada de la montanya, semblava que s' estigués en un altre mon, lluny de las tristesas y misérias, sentint solsament el murmurar del Mediterrá; algún crit d' un carreter que passava per la carretera obligant al pobre animal que fassi més via; el brandeig de las plantas que tot just se movian; las conversacions que feyan eco y semblava realment que un' altra colla 'ns escarnís las paraulas íntimas... Sens' ado-

narnos, caminant boy distrets y plens d' aquella alegria que se sént al trobarse en mitj de tanta bellesa, ja éram al retom desd' hont se comensa á veurer la ermita de la Trinitat.

Un cop dalt de l' ermita y després de reposar llarga estona per sas encontradas, que son realment admirables y deliciosas, ens trasladárem á la casa de l' ermitá, qui 'ns arreglá un esmorsar; després sortirem al terradet, desde 'l cual la vista s' hi recreya admirant tanta hermosura... ¡Qué bonich es al despuntar l' alba contemplar desd' aquest altíssim turó la sortida del sol!... ¡Aquell mar immens, tan manso y quiet en los días de bonansa, y tant brau y tan fréstech é imponent cuan braman els temporals!... ¡Qué recorts tristos y alegres á la vegada omplan mon pensament!... Lo mateix que diverteix creuharlo pescant la *fluixa*, ens horroritza en días de tempesta!... Si ovirém la campinya no hi ha res més pintorésch que 'l fondo de Vallearca, las montanyas de Campdessens y cal Amell; y si ovirém al Mediterrá, els ulls no se 'n cansarían may de mirar tanta inmensitat; sembla talment que l' ermita sigui colocada sobre 'l mar y las onas la fassin somourer com una gran nau... ¡Qué delitós es contemplar desde la *coberta* d' aquet *barco* tant escelent panorama!... D' allí s' ovira clarament desde la punta del Llobregat fins el cap de Salóu com també la silueta de Mallorca.

Després, á la cayguda de la tarde emprenguérem altre volta marxa cap á casa: cap á Sitges, cap á la vila blanca!... No sabiam com ferho per deixar aquella enlayrada joya dels sitgetants, ahont tot respira poesia y amor; el sol doná l' última llambregada á la terra y com si tot ho trobés al seu lloch, recolsava son cap explendent entre una munió de núvols vermello-sos, y aclucava l' ull ab tot descans... Els aucellets cantavan y movían bulla, las famellas triscavan per la verdissa y s' alsavan ab una herbeta seca al bech corrent á refer son niu... Y nosaltres arribárem á casa cuan la fosquetat havia fet desapareixer aquell día preciós: aquell día en que tot somreya y alegrava!... Y aquell cel blau s' havia convertit en un negre mantell plé d' estrelles que il·luminavan la blanca Sitges, y feyan recordar els ulls encisadors de nostra aynada.

JOSEPH SOLER TASIS

Sitges

* * *

El sol se 'n vá
montanya enllá...
La terra en plor...
Al mitj del cel
brilla un estel...
El dia mor.

El cel es blau
color de pau
y de bonansa.
El dia mor!...
Alégrat cor
á l' esperansa.

El sol se 'n vá
montanya enllá...
Prou tornarà
demá ben d' hora
Al mitj del cel
brilla un estel.
¡La terra plora!...

P. F.

Els dos captayres

(Cuadret.)

S' havían perdút de camí. Feya més de tres horas que caminavan vers á un llogaret prop del poble del qu' ells n' havían exit y encare no s' ovirava la punta del campanar. Havían prés, per fer més dret el camí-real, y sols Deu sab ahont anirían á parar. ¡Pobre cego, pobre del company que 'l guiava! La nit bruna d' un día fret de Decembre s' acostava á passos agegantats y encare no havían trobat hostatje. ¿Qué seria d' élls, perdúts en un camí desert sens un' ánima caritativa que 'ls orientés, conduhintlos á un porxat hont passar la gebrada d' aquella nit, per empendrer al sant demá, á punta de l' aubada, el camí, á guanyar el pá de cada día boy tocant el guitarró? El pobre nin s' acostava al cego; ¡infelissa criatura que tan aviat comensava á apurar la copa del dolor que brinda la vida als sérs desgraciats!

S' havia fet nit: ni una estrella brillava al espay; tot era negre, molt negre, com el cór dels dos captayres. Comensava á caurer una neu fina que penetrava als ossos dels dos infelissos, y al mateix temps los dificultava 'l caminar, puig á cada passa rellescavan, morts de fret; s' ajupían á un recó del caminal, confiant sóls en Deu. El nin s' apretava forment al cós del cego per comunicarse la calor... las dents li petavan semblant un tich-teig de maneta de telégrafo, y son cervell buyt per la fam passada comensava á veure espectres que giravoltavan al seu entórn ab una dansa infernal. Y la neu queya més espessa... el llóp udolava buscant presa y 'ls dos captayres agafats ab fort abrás cuberts de neu sos misérs draps, esperavan ab pahór sa derrera hora. . . . .

Al eixir el Sol l' endemá, tots els carreters, traginers y traficants que passavan per aquell camí-real, váren véurer que 'l nin y 'l cego forment abressáts, contrets sos llabis per una mueca pahorosa, estavan extesos damunt de la neu, servintloshi de mortalla aquell fret mantell blanc....

R. HOMEDES MUNDÓ.

Tarragona.

AL CAYENT DE LA TARDE
(Cuadro de la Srta. D.ª Rosa Oller)

SOSPIR.....

Daurant las altas montanyas
vá á la posta 'l sol;
poch á poch van apagantse
las remors del jorn.

Y en la mar murmuradora
ben calladament
s' enmirallan somníosos
els primers estels...

Ay amor, si tu volguessis
que ben'abrassats
dintre la barca lleugera
anéssim pel mar!...

Ay amor, si tu volguessis
passá aquesta nit
sentint ressonar las onas,
goytant l' infinit!...

Com sabriam lo que 's diuhen
els estels llunyáns!
Com apendriam llavoras
lo qu' es estimar!...

ANGEL MONTANYA.

ART Y PATRIA

Aquesta entitat organisa 'l dia vuyt del corrent, á la nit, en la sala gran dels «Quatre gats» una sessió íntima en la que son vocal J. Joaquim

Nin, pianista meritíssim de reconeguda reputació, doná un concert compost d' una selecta col·lecció d' obras de *Schumann* que per cert inspiraren un somni estrany al aventatjat poeta Rafel Nogueras y Oller. ¡Llástima que 'l fés públich aquell somni! puig ben segur que haguera guanyat mes quedántsel per ell. La concurrència que no podia ésser mes selecta rebé ab mostrars de desagrado aquellas notas fantásticas que espatllaren la sana y simpática interpretació qu' en Nin dona á las produccions del compositor alemany.

La segona part que era composta de pessas hermosíssimas d' en *Grieg* ja desensopi del tot á l' auditori que trobá á n' en Nin com sempre, y per aixó l' aplaudi ab verdader deliri obligantlo á repetir varis números.

Aconsellém al senyor Nogueras que sempre que tinga de fer comentaris á composicions musicals, ho fassa al coméns ó al final; may trencar las composicions llevantlosi l' escayent que portan y las filigranas d' execució ab que las adornan pianistas com el senyor Nin, que 's mereix tot el nostre respecte, y á mes li preguém que no fassa parlar als morts per demunt dels mars glassats; aixó á tothom feu esgarrifansas. Es deber nostre ferli aquestas reconvençions.

C. C.

Conservatori del Liceu

Baix la direcció del Mestre Sr. Sanchez Gavagnach, ajudat d' altres professors, tingué lloch en la nit del passat dissapte la primera de las *Assambleas* d' alumnos de abdós sexes, constituhits en escola práctica de conjunt pera lectura á primera vista.

Las obras que s' interpretaren, son: *Sanctus* del professor D. Pere Serra. *Tempo di Valz* de la Maestrina Srta. Carme Durán (nova). *Mínué* de la Maestrina Srta. Mercés de Argila (nova).

GUIA PINTORESCA dels carrers i places de BARCELONA.

N.º 5.

Argemí

Hedda Gabbler y La Gioconda

per la DUSE

Passém per alt las altras dugas obras *La dama de las camelias* y *La muller de Claudi* que la eminent trágica italiana l' Eleonora Duse ens ha representat, alternadas ab las produccions adalt ditas. Las dugas á que 'ns referim las coneixiam. Dedicuemnos á parlar de las novias.

Hedda Gabbler, el drama d' Ibsen, malgrat tots e's simbolismes que hi han volgut veure, no 'n conté cap, segons propia confessió del mateix autor. Aquet volgué fer tant sols la pintura d' un caracter de dona, d' un caracter estrany, com potsé no n' ha existit may cap en la vida. Mes qu' un caracter, la figura d' *Edda* s' ens afigura la personificació d' un dels aspectes del *etern femeni*, d' un dels matissos del caracter de la *Dona* de tots els temps y de tots els païssos, d' un ferment que en mes ó menos quantitat se troba en el fons de totes ellas. *Edda* sembla l' esprit del mal, fet fredament, sols per distreu-res, per *sentir* la seva omnipotencia: es el gat que juga ab la rata. Com á realitat, en tenen molt mes els personatjes qu' enrotllan á la protagonista; tots están plens de vida, ab las sevas manias y els seus ideals; son personatjes de carn y ossos. Pero lo qu' es una marave la es aquell dialech tan intens, dient lo que vol dir, tan sols lo que vol y ha de dir; ni mes ni menos. Potsé aquesta qualitat es la que mes demostra la superioritat d' Ibsen.

La Duse va matisá admirablement tota l' obra. Desdè el comensament, en que ab una sola *frase*, aquell: — *Sento, sento*,—dit ab despreci y impaciencia, pintaba la situació moral entre marit y muller,—fins el fi, en que 's mata, tot el seu treball va ser una *filigrana*. Ni un sol detall fora de lloch, ni un gesto exagerat, ni una entonació desentonada. Tots els detalls corresponian ab perfecte precisió al estat d' ánim que traduhian, fins á confondre ab la realitat mateixa. L' art y la vida se fonian ab tan maravellosa compenetració, qu' era impossible distingir l' un del altre. No citém detalls porque fora un may acabar.

Dels altres actors, molt be el que representaba al marit, quina figura va compondre ab acert; y el que feya d' Erbert, també molt encertat durant tota l' obra. Dels demés es millor no parlarne.

* *

La Gioconda. En aquesta obra era evident el proposit del autor, en ferne un simbol. Desgraciadament, ens sembla que s' ha equivocat, com á drama,—ó tragedia segons deya el cartell,—y com á simbol.

Comensém per dir que l' obra no 'ns agrada; aixis, en absolut. No volém ajuntarnos al chor d' aplaudiments mes ó menos *snobistas* que rodejan l' obra de 'n D' Anunzio encara qu' aixó sia exposarnos á la fúria de tots els *decadents*; no volém escriure lo que no pensém ni podém pensar.

En primer lloch, creyém que 'ls símbols son sols possibles quan encarnan perfectament en la naturalesa humana. Quan el personatge 's te de desencaixar per conseguir el proposit del autor, tot l' efecte artístich queda destruit: parlan d' obras dramáticas, y d' obras dramáticas en que 's desenrotlla una acció humana.

En l' obra de 'n D' Anunzio, aquell escultor enamo-

rat artísticament d' una dona, y que abandona á la seva muller, á la seva santa muller de quina abnegació te bonas probas, quins sentiments son tan hermosos, coneixent á fondo la seva ánima com la coneix, aquell escultor es un maniquí, no un home. Ni com artista ni com á home, pot fer lo que fa. Sense la bellesa material hi ha un' altra bellesa mes alta, que l' artista ha de senti, á menos d' esser incomplet; *també se n' esculpeixen d' ánimas*, per mes que diga l' autor per boca de Lucio; y bona proba li donarán d' aixó, escultors compatricis seus, entre altres *Donatello*, si mal no recordém; en quantas obras del renaixement no s' hi veu l' ánima, á través de la forma material! Si aquesta es precisament la gran tasca del artista; traduir lo inmaterial per medi de lo material; fer palpable y visible á las multituds la bellesa idea, que tan sols ell, arriba á veure ab els ulls del art! Després, encara que aquella dona sobiranament hermosa l' hi inspiri una obra mestre, per ell no pot esser més qu' un dels aspectes de la bellesa; una vegada acabada la febre del treball, com á artista, aquella dona no deu retenerlo. Com á artista, la seva *bellesa es verge*, es la verge ideal, canviant sempre de forma y sempre en esencia la mateixa. Aquella dona hermosa, no es la bellesa; es una de las sevas innombrables formas. Dir lo contrari es proclamar la superioritat de l' instrument sobre l' artista, de lo real sobre lo ideal, de lo transitóri sobre lo etern. Y malgrat el proposit del autor, ben clar ho diu Silvia en el tercer acte:—*L' home de geni no necessita de ningú: tot l' Univers convergeix cap á n' ell*. Está clar que Lucio pot estar, com á home, enamorat de la *Gioconda*; pero allavors tot el simbolisme de l' obra queda desfet y el personatge resulta un egoista monstruós,—lo qu' es en realitat,—que no respecta res, per satisfer la seva passió.

En quant á la personificació de la realitat de la vida en el personatge de Silvia, tant de bó que l' autor no l' hagués equivocat! Si alló es la prosa, benvinguda sia aquesta prosa que sobrepuja al ideal mes enlayrat que pugam may somiarse!

En resúm; l' obra ens sembla una equivocació y la seva tendencia immoral en extrém; no peca contra la moral petita, sino contra la gran, la eterna. Com á forma la trobém execivament barroca; mes que un home fet, sembla un noy que tot just comensa á enraonar y que no trobant la *frase* justa, rodola de comparansa en comparansa per expressá las sevas ideas. En comptes de la grandiosa senzillesa que semblaba prometre el titol de tragedia, s' hi cargolan tots els sarments y fullaracas del art en sa decadencia. Tot alló pot enlluerná un moment, com un castell de fochs artificials; pero passat aquell moment, no queda mes que fum y olor de pólvora.

La Duse estigué admirable en el personatge de *Silvia*, l' únich verament humá de l' obra: sobre tot en el final del primer acte, lo millor tros de tot el drama, precisament porque es un tros de vida admirablement sorpresa. Després, en tots els actes, tingué moments de verdadera sublimitat; en particular durant la disputa ab la *Gioconda* y al final del tercer acte, quan, sofrint horriblement, sols se recorda de l' estatua y diu aquell—*E salva!*—que fa corre una esgarrifansa per tot el cos. Durant el quart acte, sens dupte per la mala construcció del mateix, no arribá á produhir l' intensitat de impresió que s' esperava.

J. P. P.

Srta. D.ª Antonia Mas Burillo

Consecuents en nostres propòsits de donar á conèixer els artistes que comensan á florir, publiquem avuy el retrato de la Srta. Mas, recentment nombrada professora de piano, titul que ha conquerit en els exàmens celebrats en la Escola Municipal de Música, havent obtingut també la honrosa qualificació de *sobresalient* per haver sortit ayrosa en la interpretació del següent programa: *Gran Preludi y Fuga*, de Bach-Listz; *Sonata Pastoral*, de Beethoven; *Appassionata*, de idem, Waldscenen op. 82, números 1, 4 y 5 de Schumann; *Estudi número 3*, de Chopin; *Polonesa en la bemol*, *Balada número 4*, de idem,

y, *Concert*, número 2, de Saint-Saënz, cual execució resultá brillant, mereixent la Srta. Mas els elogis dels intel·ligents que concorregueren al acte.

L' aplicada y estudiosa mestra demostrava ja desde petita sas aficions al art de la música, tant es aixís que no arribava encare als pedals del piano que ja arrancava de son teclat delicadas notas. Be es vritat que tingué bon mestre en son propi pare el notable concertista de bandurria y guitarra D. Miquel Mas Bargalló, qui ha educat á la novella professora ab tot el carinyo y dalit propis de qui vol treurer de sas iniciativas una deixebra que li fassi honor. Y aixís ha resultat.—N.

Entre dos amichs:

—Digas que hi tens molta fé en el teu metje?

—Si, noy, tanta, que si un día cau malalta la sogra, no li deixaré visitar per pór de que me la curi!

*

Un pintor, bastant dolent per cert, pinta un cuadro que representa un casament á montanya.

La crítica s' hi abona, arrivant al extrém d' aconsellarli que deixi 'ls pinzells y 's fassi municipal....

Mes l' home 's defensa. — Já veurán—exclama, discutint ab varis coneguts y amichs.—Vostés no saben que un casament es molt difícil de fer, fins volguentlo pintar!—

*

Deya un al parlar de certa amistat seva:

—Creyeume, fulana es tan coqueta que odia á mort al home que li parla de casarse ab ella, sols per que á ella li sembla que, casada no podria coquetejar!—

El colmo.

La cayguda de la fulla

Espectacles

MADRID

En el teatro de la Princesa, per la companyia Tubau-Palencia, s' ha estrenat la comedia en tres actes del literat Sr. Cavestany, *La reina y la comedianta*. La reina figura ser l' esposa de Felip IV, D.ª Isabel, y la comedianta la Calderona. L' obra, en quin deurs hi intervenen personatjes tan simpátiehs y coneguts com el pintor Velazquez, el dramaturg Calderón de la Barca y el jocós poeta Quevedo, vá interessar al publich durant els primer y según actes pero decaygué un bon xich en el tercer com obra teatral, mes nó com producció literaria. Com obra filla de la inspiració d' un poeta resultá un triunfo complert pera 'l Sr. Cavestany.

—Dissapte vinent debutará ab l' ópera de Meyerbeer *L' Africana*, en el teatro Real, nostra paysana la celebrada soprano dramática D.ª Andreua Avelina Carrera.

Bona sort.

—Obras novas en porta:

En Lara, las comedias: *Modas*, de Benavente; *Condición humana*, de Lopez Marín; *El tortolillo*, de Jackson Veyan.

En la Zarzuela, al joguet líric *La mallorquina*, lletra de Perez Zúñiga, música de Gimenez.

En Eslava: *Las venecianas*, de Paso y Alvarez, y *Mangas verdes*, de Sinesi Delgado,

Pollensa (Mallorca) Cala de Sant Vicéns

Teatros de Catalunya

BARCELONA

Liceu.—Avuy deurá tenir lloch la inauguració de la temporada d' ópera ab l' estreno en Espanya del drama líric de Wagner, *Sigfrid*, que será dirigit pe 'l Mtre. Mertens y cantat per la Borisoff, la Ehrenstein y 'l tenor Grani.

Romea.—La Empresa pot haver quedat satisfeta tant del *Tenorio* vell com del nou. Un y altre han eridat de debó al gros públich que ha proporcionat bonas entradas.

***

Dimars vá estrenarse la joguina cómica en 3 actes *Los dos conills*, acomodació á la escena catalana feta pe 'l xistós autor Frederich Fuentes (fill).

Va faltarnos temps pera parlarne, lo que farém en el próxim número.

**

Avuy la lluhida Societat *Tertulia Catalanista* posará en escena el nou drama d' en Jaume Capdevila, *¡Carme!* y, per primera vegada en aquesta temporada, la comedieta de nostre Director, *Els amichs portan fatichs*.

Nou Retiro.—Diumenge á la nit vá estrenarse en aquet teatro el drama d' en Fola, *El cacique*, proporcionant bastants aplausos.

El Sr. Pigrau, encarnant aquell *D. Tomás* qu' esclau de la política del despotisme s' erigeix en árbitre y senyor de voluntats ajenas, vá estar dintre de lo just; fins lográ que se li tingués molta malicia, que aixó precisament constitueix l' cecit dels actors si fan papers odiosos. Verdaderament el Sr Pigrau es un actor que sent y s' identifica en els personatges que se li encarregan, y no es estrany que 'l públich li fassi justícia.

Pera 'l vinent diumenge se preparan dugas grans funcions. Proximament reproducció del celebrat drama d' Ibsen, *Un enemigo del pueblo*.

CLAR y NET.

MATARÓ

Dissapte passat en la *Nova Constancia* la companyia del Sr. Parreño posá en escena el drama *El señor feudal*. Bona execució.

En el teatro del *Ateneu de la classe obrera* hi debutá la companyia del Sr. Labastida ab el drama *Mancha que limpia*. El desempenyo regular. El Sr. Labastida un bon xich massa alt de diapasson. A la Sra. Castillo esperém veurerla en altrás obras pera jutjarla millor com á primera actriu porque *Mancha que limpia* resulta una mica gran per ella.

Al *Cassino Fénix*, diumenge á la nit s' hi varen representar las sarsueletas *La marcha de Cádiz*, *Los cocineros*, *La alegría de la huerta* y *Juanito Tenorio*. La execució com sempre.

En el teatro *Euterpe* s' hi reanudaren diumenge las funcions d' ópera italiana ab *Ernani*, en cual desempenyo 's distingiren la tiplè Sra. Robert y el bariton Sr. Aluja. El tenor Roura no resulta la notabilitat que deyan qu' era. L' orquesta dirigida pe 'l mestre Subeyas.

MASNOU

En el teatro Circo d' aquesta població, la Companyia que dirigeix el Sr. Garcia, posá en escena diumenge passat el drama *El capitán Derville ó los dos sargentos franceses*, y la comedia catalana *Las tres alegrías*, cuals produccions varen satisfacer al públich.

Molt concorreguda va veurers diumenge, la societat *Foment de la barriada de Caputxins* instalada en el teatro Zorrilla, de Gracia, ab motiu del benefici de D. Francisco Muñoz. Las produccions *El asistente del coronel* y *La madre del cordero*, foren regularment interpretadas. La novetat de la nit consistia en l' estreno del passatemp còmic líric *A cal pintor*, en la que 'l beneficiat hi desempenyá ab bon acert cinch tipos distints, junt ab la tiplè Srta. González que 'n desempenyá tres, y 'ls demés que 'ls secundaren varen fer passar á la concurrència una estona agradable, celebrant els molts xistes y acudits de l' obra.

Els cinch números de música ab que va adornarla el Sr. Cristiá se fan sumament agradables per la senzillés y originalitat, siguent tots ells rebuts ab aplauso.

Tant el Sr. Cristiá, que va concertarla, com nostre estimat colaborador Sr. Asmarats, autor de la lletra, foren molt aplaudits y demanats per la concurrència, al final de l' obra.

A cal pintor se fá recomenable als teatros de societats, tan per la índole dels tipos que hi intervenen com per la facilitat d' execució.

—El vinent diumenge tindrà lloch en la *Jockey-Club*, una representació del drama d' Echegaray, *El gran galeoto*.

—Diumenge passat en la *Unión Familiar*, s' hi celebrá una escullida funció catalana composta de

las comedias en un acte *Campi qui puga*, *Una senyora sola*, y *A ca 'l sabatè*, aquesta última original de nostre constant colaborador Sr. Asmarats. En la execució de las tres produccions sobressortiren la Srta. Llorcet, y 'ls Srs. Ballester, Barberan, Sans, Prats, Pardo y algun altre.

—El vinent diumenge se representarán en el *Círculo La Granada*, de Gracia, las sarsueletas *Viva mi niña*, *Con permiso del marido* y la comedieta *El novio de D.ª Inés*.

—Diumenge vinent en el *Círculo Lliberal Monarquich del districte seté* (Lope de Vega) tindrà llóch una representació del drama *El gran galeoto*, que dirigirá el Sr. Furquet. Ja en parlarém.

Pera 'l vinent mes se preparan las obras *La resclosa*, y *De Nadal á Sant Esteve*.

S' ha posat en ensaig la comedieta *Els amichs portan fatichs*.

LA PRIMERA NEVADA

¡L' estiu es mort, la meva enamorada!...
qui sab... qui sab si no 'l veurém may més...

Tot entelat el Cel, la Terra trista,
cuberta tota de borralls de neu;
sense un aucell que canti per l' arbreda,
sense verdor pe 'ls prats... sols neu y gel.

Sols neu y gel per tot... ¡quina basarda!...
¡qu' es trist l' hivern!...

Abrássam ben estret, la meva hermosa...
¡estreny... estreny!

y abrassántme ben fort tápam la cara,
perqué, m' aymada, me fá por la neu...

¡L' estiu es mort, la meva enamorada!...
qui sab... qui sab si no 'l veurém may més...

JOSEPH M.ª CASTELLET PONT.

BIBLIOGRAFIA

Havém rebut:

Brins y brots, apléch de versos de D. Pau Badia Homs. Forma un tomo de unas vuytanta planas. Preu una pesseta.

Ja 'n parlarém ab mes detenció.

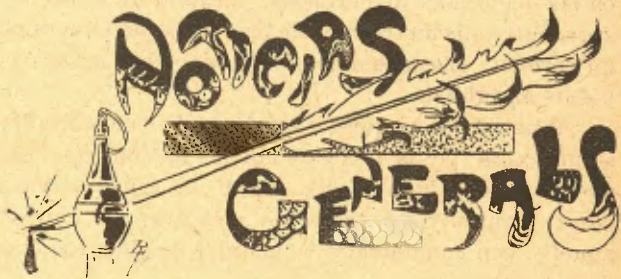
—*L' home de las donas*, entremés en vers, original de D. Agustí Causadias y Carné, estrenat ab

écsit en el teatro de la societat *La familiar graciense* la vetlla del 23 de Septembre del corrent any. Se ven al preu de dos rals.

Es una obreta xistosa y animada.

—*Sol matinal*, comedia en 1 acte inspirada d' un' obra de Dumas, escrita per D. Lluís Millá. A son degut temps ens ocupárem ja d' aquesta producció cuan vá estrenarse al Romea. Recomaném á tothom el prólech que precedeix l' obra; está bé y just.

ARXIVER

SUSCRIPCIÓN PÚBLICA

destinada á aumentar els ingresos pera 'l Monument á FREDERICH SOLER, cuals donatius no podrán excedir de **una pesseta**, al objeete de donar á la suscripció carácter popular.

De las cantidades recaudadas se 'n fará entrega á la *Comissió Executiva del Monument*.

Suma anterior: 24'60 ptas.

(*Continua oberta la suscripció.*)

*

La comedia *La germana gran*, s' entregará encuadernada á tots els que presentin en l' Administració de *Catalunya Artística*, els folletíns en bon estat, y mitjansant l' import de 10 céntims.

*

L' altre dia un dels presos del *palau* del carrer d' Amalia, ferí ab un ganivet al President de l' Associació de Sant Vicens de Paul, mentres aquet visitava als desdixats que tenen d' anar á raurer en aquell establiment.

Pero ¿es possible que siga tan descuydada la vigilancia dels encarregats d' exercir-la, que no s' enterin de que 'ls presos duhen ganivets?

Cal que hi hage molta deixadés y no cumplir ab el Reglament de presóns que indica d' un modo terminant el registre dels *hostes* d' aquella *finca*.

¿Servirá d' escarment?

Si; fins á un' altra.

*

En *Minuto* ab motiu de tallarse la cueta vá donar un ápat als seus íntims, y al final pronunciá un discurs..... ¡María Santíssima! sense gramática, per suposat, pero que produhí un deliri bárbaro entre 'ls oyents, tan ilustrats com l' anfitrió.

Animarse gent de la flamarada, vingan discursos (la moda del pahís) y poséulos de relleu en el Congrès que allá hi fan falta verbositats espanyolas, vulgo, xerramecas fofas.

*

Els boers continuan la guerra ab més embit que may, produhint bastants revessos als misters que creyan que allò era una bassa d' oli.

Y aixó que 'ls inglesos, que son el diable, els hi matan els generals á pilas.....

Pero els hi matan desde las columnas..... dels diaris de Londres.

*

A Pekin han sigut decapitats per haver prés part en las degollinas de europeus, infinitat de xinos boxers, entre ells un tresorer de provincia, un general y un coronel. Els caps dels pobres xinos han sigut exposats al públich.

¡Y pensar que aquest espectacle de carniceria ha sigut exigit pe 'ls delegats de las nacions civilizadas!..... Prou algú d' ells, esclau del esprit de venjansa, hauria sigut capás de menjarse un cap d' aquells, ben condimentat, com qui 's menja un morro de tocino ab naps.

Europeus ó antropófachs, civilisats y primitius, tothom vol fer de Nerón.

*

NOSTRE FOLLETÍ

Animats per la gran acceptació que ha obtingut nostre darrer número en el que 's Regalava als compradors y suscriptors l' obra completa encuadernada, de 16 planas, original de nostre Director Sr. Ayné Rabell,

L' ultim Conceller

Rafel de Gasanova

cuadro dramátich-histórich premiat en un concurs obert en 1893 pe 'l *Círcol Literari* de aquesta capital, havém determinat Regalar, desde 'l present número, en llóch de las 4 planas de folletí ab que bsequiavam á nostres favoreixedors,

VUYT PLANAS

setmanals del popularíssim drama en tres actes

Lo full de paper

un dels millors de nostre repertori catalá, cual primera edició está agotada, original del celebrat autor

D. Pere Anton Torres

de quina ploma n' han sortit magnificas produccions escénicas, tals com *La clau de casa*, *Mestre Feliv*, *L' hereu Jordi*, *La llántia de plata*, y altrás, alguna de las quals també publicarem mes endevant, alternadas ab moltas mes que' n tenim en cartera, tant dramáticas com literárias.

*

Llegim:

«De tornada de la seva excursió per las Balears, varen arribar á Barcelona els consuls d' Inglaterra y dels Estats Units.»

Si qu' es estrany que aquets dos senyors hagin fet, precísament junts, un viatjet per las Balears.

Ho dihém perque com que gat y conill tofs son d' un mateix pel, y are els viatjers son dos *misters*, y las dugas nacions van á la una, y las Balears fan tan goig.....

*

Días passats se deya que l' Alcalde de Marsella impediria tota mena de manifestació contrária á Inglaterra ab motiu de l' arribada d' en Kruger.

Es clar que s' ha d' esser ben amich del mes fort.

Si 's tractés de reprimir cualsevol manifestació contra la debil Espanya, ja serian figas d' altre paner.

Ab el menut ja s' hi pot jugar perque sempre calla y no amenassa, com no sia ab cononets de plom dels que 's venen á la fira.

*

Retorném al distingit tenor Rafel Grani la salutació que 'ns dirigeix per medi de tarjeta, desitjantli molta sort durant la temporada d' ópera que cantarà en el teatro del Liceu.

*

En el número vinent ens ocuparém de l' Exposició d' en Santiago Russinyol á ca' n. Parés, *Jardins d' Espanya*.

Pollastre á la mantega

Un cop plomat y net, se posa 'l pollastre á couer en unas graellas, untantlo sovint ab mantega líquidada, unas cuantas gotas de llimó, sal y alls picats. Cuan está mitj cuyt se passa en una cassola y s' hi tira mes mantega, julivert picat, un pols de pebre, sal, dugas ó tres fullas de llorer y 'l líquit de la mantega sobrér de la primera cuyta, un parell de xieras d' oli cru y l' aygua sufficient fins á cubrir el pollastre. Se deixa bullir fins á tornarse ben tou, després en el such s' hi desfan tres ó quatre rovells d' ou, batentlos ben bé pera qu' espesseixi 'l such, que 's deixa bullir una estona mes, tirantse á cullaradas per sobre del volátil. Despres se serveix...

Y després se deixa menjar, que ja us dich volgut oyents, que 'ls angels hi cantan.

J. CONILL DE BOSCH

PRIMER CERTÀMEN LITERARI-MUSICAL de CATALUNYA ARTISTICA

Aquest il·lustrat setmanari, convida á tots els conreuhadors de nostra Literatura regional y als del art de la Música, á pendrer part en la festa poética y lírica, cual día y lloch se farán públichs ab la deguda anticipació, devent ajustarse tots cuants vulgan concórrehi, al següent

CARTELL

- I. **Flor natural**, premi anomenat d' *honor y cortesia* que donará al guanyador el dret d' elegir *Reyna de la Festa*. S' adjudicarà al poeta que ab més inspiració descriga un tema amorós ó enaltint la Naturalesa.
- II. **Objecte d' art**, l' ofereix el distingit literat D. ALFONS M.ª PARÉS, á la poesia que canti *L' amor á la Pàtria*.
- III. **Duas centas pessetas**, ofertes per *Un devot de la Literatura de la nostra terra* á la millor noveleta de costúms catalanas.
- IV. **Objecte artístich**, que dona D. JAUME TRILLA al autor que descriga ab més acert, en vers ó en prosa, humorísticament ó sério, un fet relacionat ab la invenció del relotje.
- V. **Una ploma de plata**, oferta pe 'l conegut autor dramátich D. JOSEPH NOGUÉ Y ROCA al millor dramet ó comedia en un acte, de costúms barceloninas.
- VI. **Objecte d' art**, que ofereix D. RAFEL ALBAREDA, al poeta que canti els benfets de la *Caritat*.
- VII. **Artística esculptura**, oferta per la SRA. VIUDA DE REIXACH, representant *Lo pelegrinet de Sta. Teresa*, estàtua inspirada en una composició de Mossen Jacinto Verdaguer, al autor de la millor poesia religiosa ó moral.
- VIII. **Objecte artístich pera escriptori**, l' ofereixen els SRS. VIDAL GERMÀNS, al millor cuadro en prosa sobre costúms de montanya.
- IX. **Una acuarela**, que donará el conegut dibuixant Sr. ARGEMÍ, original del mateix, al autor de la millor poesia ó article festiu.
- X. **Objecte d' art**, ofert per la SRA. VIUDA DE D. JOAN CORREA á la més inspirada poesia de tema lliure.
- XI. **Un joch d' escriptori**, que ofereix l' acreditada casa LA UNIÓN FABRIL Y COMERCIAL, d' aquesta ciutat, al autor de la millor Memoria que descriga la «*Importación* que té la informació comercial, necessitat que de la mateixa tenen els comerciants y beneficis que 'ls hi reporta.»
- XII. **Col·lecció de sas obras ricament encuadernada**, la ofereix el conegut autor dramátich D. MANEL ROVIRA Y SERRA al millor monòlech teatral, sério ó festiu, en prosa.
- XIII. **Un pensament de plata**, ofert per D. SALVADOR MILLET, al autor del millor Epítami jocós.
- XIV. **Objecte d' art**, ofert per D. J. SOLÉ Y VALLS, al millor estudi en prosa sobre 'l teatro catalá, sos beneficis, sa importància y sa utilitat dintre de nostras costúms.
- XV. **Objecte d' art**, s' adjudicarà al autor que ab més inventiva y bona sombra fassi un estudi de las ideyas modernistas exageradas, de manera que resulti una sátira contra 'ls prossélits d' aquella escola. Aquet tema podrá tractarse en prosa ó en vers, més preferentment en prosa.
- XVI. «**Mallorca cristiana**,» la monumental obra del Mestre en Gay Saber, *D. Damas Calvet*; que ofereix UNA SENYORA RIPOLLESA (L. D.) al autor de la millor col·lecció de tradicions referents á la comarca d' hont es filla y de la vehina Vall de Ribas.
- XVII. **Un tamborino ampordanés**, ofert per l' establiment de Música de D. JOAN AYNÉ, s' adjudicarà al autor de la millor *Sardana* pera piano.
- XVIII. **Un exemplar de la partitura**, (cant y piano) *CREPUSCUL DELS DEUS* que forma part de la tetralogia de WAGNER; la ofereix l' establiment musical de D. RAFAEL GUARDIA, á la millor *FANTASIA* pera piano, desenrotllada sobre un motiu popular catalá.
- XIX. **Un luxós instrument de corda**, ofert pe 'ls SRS. RIBAS Y ESTRADÉ, successors de la casa **V. de HAAS**, á la més inspirada *MELODÍA* de SALÓ, pera cant y piano, de caràcter catalá.

CONDICIONS

1.ª Tots els treballs haurán d' esser inédits y escrits en catalá, escepte els que obtin al premi XI que podrá esser ho indistintament en las dugas llenguas, catalana ó castellana.

2.ª Els treballs podrán dirigirse al Secretari del Jurat Calificador, D. Antón Busquets y Punset, (Redacció de *Catalunya Artística*, Raurich 20, principal,) avans del dia 15 de Janer de 1901 en la forma que s' acostuma.

3.ª El Jurat concedirà els accéssits y mencions honoríficas que cregui convenient.

4.ª No s' entregarán els premis sino als autors que 'ls hagin guanyat ó á persona degudament autorisada per ells.

5.ª La Revista ilustrada *Catalunya Artística*, organísadora del Certàmen, se reserva la propietat de las obras premiadas per terme d' un any á comptar desde 'l día de la festa.

CONSTITUHIRÁN EL JURAT CALIFICADOR: De la part literaria: els Srs. D. J. Ayné Rabell, D. Antoni Bori y Fontestá, D. Manel Rovira y Serra, y D. Antón Busquets y Punset, Secretari.

De la part musical: els Mtres. D. Francisco Sanchez Gavagnach, D. Joseph Ribera y D. Cándido Candi.

À CAL SASTRE

XARADA

—Deu *vus gord*; á veure si tindrian un *traca* per aquest xicot, de pochs *cortus*.

—¿Que 'l vol fet?

—Si senyó si; qu' hem de marxá al *trench* de las *cofra*.

—Hi vol gastar gayre?

—¡Vatua ronda! que sab un hom; allá á *Total* no hi ha cap *sastra* en tota la *hu-dos*, y com que la *frascota* ja *preta*, som dit á la *Mariagna*; de passada que baixém á *Braselona*, *compraré* un *traca* per aquet xicot, que ja comensa á *tres* un home ¡vatua ronda! sino qu' es molt vergonyosot, ¿oy, Nando?... ¿Que 't fa po aquet *sinjó* que *goytas* á terra? .

—Donchs, aixis, aquet li estarà be per ell.

—T' agrada aquet, Nando?

—*Buenu*.

—Semblarás tota una *prassona*: quinas *riayas* farà dos *Tresona* de *cuart-dos* *Cisca* cuan te vegi tan cofoy...

—¿Que es la séva promesa?

—¡Ca! cosas de *canayota*; si son un *parey*, de mocosos tots dos ¡vatua ronda! y be ¿que valdria molt aixó?

—Aquet val vuyt duros.

—Ab el *gech* y tot?

—Tot plegat.

—¡Vatua ronda! Prou la *Mariagna* m' arrancaba las *ureyas* si 'm gastaba aqueix munt de duros per aquet *bordagás*... ¿oy Nando?

—Si.

—Xerra home, xerra, que no 't farà res aquet *sinjó*.

—¿Que no hi habia estat may á *Barcelona*?

—Una vegada que tot justament tenia tres mesos que 'l vam portar á un *sinjó* metje per *tayarli* uns *cabeyes* que li surtian á sota 'ls *uys*; pero avuy, se m' ha posat á plorar á *dos* estació perque ha vist un *trechvia tétrich* y jo ja hu som dit; em sembla que no t' hi portaré may cap vegada mes á *Brassalona*.

—*Bueno*, donchs, que li emprobém aquet vestit?...

—Pero son molts *cortus* aixó.

—Pero 'n te per una pila d' anys; ¿veu? á las *mánigas* hi ha *allargos* y als *pantalons* també y encare que creixi...

—¡Vatua ronda! te rahó que aixis... pero escolta Nando, no hu diguis pas á ta mare lo que val.

—*Buenu*.

—Sort que aqueix any faré molts *cortus* del *primer*.

—Que vol que li posi?...

—Ca, no; ¡vatua ronda! no 'l pot pas estrenar fins pel *sarau* de la festa major.

—Donchs li embolicaré.

—Si; fassim un *farsey*.

—Si es servit.

—Donchs, cobri; aqui te un papé de *cincontá* pessetas

—Aquet bitllet no es bo.

—Com vol di que no es bo.

—Vull di qu' es fals.

—¡Vatua ronda! me l' ha cambiat aquella dona *tres-cuart* que venia *raspays* per treure las *tacas* de las *dents*

—Donchs, ja li podeu di un pare nostre.

—Ca; ja m' hi som fiesat be ja ab ella; ¡vatua ronda! aném Nando; aném corrents.

—*Buenu*.

—Vaja, que ho passin be (Sempre hu som dit que per *Brassalona* s' hi ha d' anar ab un pam d' *uys*.)

J. Staramsa.

Geroglífich comprimit

GIRA

S. de Salvatoris.

Soluciones als del número 22

Xarada: Te-ne-du-ri-a.

Geroglífich comprimit: Calamars.

Artur Guasch: La última *rossenya* arrivá tart; are ja seria extemporáni. Envihilas cada dilluns.—*R. Ubach*: Una *intima* anirà. Practiquis forsa.—*Joan Güell y Ferrer*: Es n'olt ripiosa.—*Un estudiant de Dret*: Cosas per l' istil pot sovintejarlas.—*Agusti Granada Pich*: Assegurím la originalitat dels pensaments, y de passada diguim si 'ls firmarà ab el nom ó ab el pseudonim *Adan Arga*.—*Francesch Colomer*, (*Sabadell*): Tot lo de vosté entra en torn y 's publicarà. Envihi lo que vulgui.—*J. Beleta Gassull*: Esta bé.—*X. Zengotita Bayona*: Desde 'l moment que 'm respon de sa originalitat, publicaré las *Bolvas*: dels *Cantars* a'gun n' aprofitaré.—*Rafel Folch y Capdevila*: Gracias.—*R. Homedes Mundó*, (*Tarragona*): Es tant lo que tinch de vosté en cartera que ja no m' enténch. Ja veurá lo que vagi sortint.—*Pere d' Arbués*: A la panera dels papers —*Marian Faura y Sans*: Pero senyor meu, jo bé voldria complaure 'l, sino que vosté s' empenya en midir els versos sense *centímetro* ni *metro* ni res. Fixishi un xich mes que bé te prou condicions per ferho regularment si s' hi empenya.—*C. S. Stalam*: Veurém si retocat surt un *croquis* mes natural.—*Bartomeu Sala*: M' ho llegiré ab detenció. Gracias per haver-hi pensat.

J. Collazos, impresor.—Plassa de la Igualtat 3.